

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudcem JUDr. Ondřejem Szalonnásem ve věci

žalobce: Y. P., nar. X,
st. příslušnost X,
v ČR bytem X,
zastoupený Mgr. Svatoslavem Prochorovem, advokátem,
se sídlem Blanická 1008/28, 120 00 Praha,

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra,
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 2024, č. j. OAM-1518/ZA-ZA11-ZA06-2023,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Předmět řízení

1. Žalobce, občan Běloruska, se domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 2024, č. j. OAM-1518/ZA-ZA11-ZA06-2023 (dále též jen: „napadené rozhodnutí“). Jím žalovaný

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

rozhodl o žalobcově žádosti o mezinárodní ochranu tak, že ta se mu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále též jen „ZoA“) neuděluje. Žalobce tvrdí, že žalovaný jeho žádost nesprávně právně zhodnotil a své rozhodnutí zatížil vadou nepřezkoumatelnosti.

Obsah žaloby

2. Žalobce v žalobě uvedl, že naposledy byl v Bělorusku na narozeniny své matky od 13. 1. do 17. 1. 2022, cestoval autobusem. O mezinárodní ochranu dosud nikde nežádal. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že sloužil v armádě na území Ruské federace. V současné době v Bělorusku probíhá skrytá mobilizace. Bělorusko formuje vojenské jednotky, aby absolvovaly vojenský výcvik, tyto jednotky následně pošlou do Ruska a následně do války na Ukrajině. Žalobce má kamaráda, který se ocitl na Ukrajině ve válce. Kamarád sloužil jako profesionální voják. Místo posledního bydliště žalobce v Bělorusku několikrát navštěvovali lidé, kteří tvrdili, že jsou z vojenské správy a policie a chtěli po rodičích žalobce kontakt na žalobce. Ten žádali proto, aby žalobce mohli povolat na vojenské soustředění a následně vylákat na území Ukrajiny. Žalobce ale v žádném případě nechce bojovat proti ukrajinskému lidu. V průběhu řízení pak bylo objasněno, že důvodem žalobcovy žádosti je obava z uvěznění kvůli odpírání agrese Ruské federace vůči Ukrajině a též odpírání nástupu na vojenskou službu s následným vysláním na místo válečného konfliktu.
3. Podle žalobce došlo k nesprávnému věcnému a právnímu posouzení jeho žádosti. Napadené rozhodnutí je též nepřezkoumatelné, a to konkrétně ve vztahu napadeného rozhodnutí k ustanovením § 12, 13, 14, 14a ZoA.
4. Obava žalobce z povolání do armády nebo vylákání ho do ruské armády jako žoldnéře nebo, v případě odmítnutí těchto nabídek, následné uvěznění, není spojena toliko s odnětím svobody nebo vojenskou službou tak, jak je na tento pojem nahlíženo v ČR, ale je též spojeno obavou ohledně podmínek, jaké ve věznicích a běloruské armádě jsou. V běloruských věznicích a armádě dochází k mučení, odpírání základních potřeb, odpírání medicínské péče a dalšímu nelidskému zacházení. Žalobce je přesvědčen, že je osobou, na kterou dopadá § 12 ZoA a v jeho případě je namíste udělit mu mezinárodní ochranu alespoň ve formě doplňkové ochrany.
5. V průběhu řízení nebyl zjištěn stav věci tak, jak to bylo u azylových věcí zapotřebí, zejm. neopatřil přílehlavé informace o aktuální situaci s branou povinností a aktivitou náboru do ruské armády mezi občany Běloruska. Žalovaný dále nevypořádal na tvrzení žalobce, že se v roce 2020 v ČR účastnil mítinků proti režimu Lukašenka v Bělorusku.
6. Žalovaný měl přihlídnout ke zprávě Vysokého komisaře OSN pro lidská práva „Situační v oblasti lidských práv v Bělorusku v období před Prezidentskými volbami v roce 2020 a po nich“. Z ní vyplývá, že většina zadržených, především muži obvinění z politicky motivovaných činů, je zadržována ve vazebních věznicích, kde OHCHR má rozumné důvody se domnívat, že podmínky zadržení v těchto zařízeních představovaly kruté, nelidské a ponižující zacházení nebo v některých případech mučení.
7. V rámci řízení si žalovaný nevyžádal ani novější verzi zprávy zvláštního zpravodaje OSN pro Bělorusko zaměřenou na posouzení situace ve vztahu na dodržování lidských práv v

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

Bělorusku vydanou Úřadem Vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 9. 5. 2024. Z dokumentu jasně vyplývá, že v současné chvíli stále probíhají intenzivní snahy potlačení politické opozice, kdy tato je odsuzována v rozporu s právem na spravedlivý proces a omezována na svobodě ve věznicích, ve kterých dochází k porušování lidských práv.

8. Ač se žalobce zúčastnil pouze několika mítinků proti Lukašenkově vládě, neznamenal to, že by po svém návratu nemohl být perzekuován ze strany běloruských bezpečnostních složek. Žalovaný v rámci řízení o žádosti žalobce nepřihlédl ke skutečnosti, že žalobce ještě před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany dlouhodobě pobýval na území ČR. Nutnost samotného návratu do Běloruska představuje pro žalobce reálné riziko perzekuování a lustrování ze strany státních orgánů.

Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný uvedl, že námitky žalobce považuje za zcela neopodstatněné a odkázal na obsah správního spisu, zejména na žádost žalobce o udělení azylu, výpovědi žalobce a napadené rozhodnutí. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce je obava z povolání do armády a nasazení v bojích na Ukrajině v případě jeho návratu do vlasti.
10. Žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu až v době, kdy mu byla ukončena platnost zaměstnanecké karty, neboť spáchal trestný čin. Jeho žádost tak v tomto kontextu působí účelově a žalovaný proto vnímá toto jednání jako žalobcovu snahu o legalizaci pobytu na území ČR.
11. Žalovaný neshledal, že by možné předvolání do armády pro žalobce představovalo hrozbu vážné újmy. Je zřejmé, že Bělorusko se do bojů na Ukrajině, ani do žádného dalšího konfliktu v jiném státě nezapojilo. Ke zmíněným obavám dále žalovaný uvedl, že branná povinnost a povinná vojenská služba obecně patří k základním státoobčanským povinnostem. Tuto zásadu uznává mj. i Úmluva o právním postavení uprchlíků, nemůže se tedy jednat o jednání označitelné jako pronásledování.
12. Bělorusko se doposud přímo do konfliktu na Ukrajině nezapojilo a nic nenasvědčuje tomu, že by se tak mělo aktuálně stát. Z popsaného stavu je dále evidentní, že běloruské orgány provádí plošně revizi připravenosti vojenských záloh a stavu armády.
13. Žalobce se v průběhu správního řízení také zmínil, že se v ČR zúčastnil v roce 2020 dvou mítinků proti Lukašenkovi. Svoje obavy z návratu do vlasti však s účastí na těchto akcích nijak nespojuje. V Bělorusku žádnou veřejnou či politickou aktivitu nevyvíjel, žádných mítinků se neúčastnil. Po své účasti na mítincích v ČR navštívil dvakrát Bělorusko, přičemž při svých cestách ani při pobytu ve vlasti žádné potíže neměl.
14. Žalovaný uzavřel, že jednotlivé žalobní námitky tak neobstojí. Informace použité žalovaným o Bělorusku jsou aktuální a zcela vyvážené. Žalovaný se tak vydáním napadeného rozhodnutí nedopustil žádné nezákonnosti. Napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu s ZoA a správním řádem.

Replika žalobce

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

15. V replice k vyjádření žalovaného žalobce uvedl, že za nepřekoumatelnou považuje pasáž na str. 9 napadeného rozhodnutí, v níž žalovaný uvedl, že žalobce nepatří mezi kritiky režimu, a lze tak vyloučit, že by byl po svém návratu do země původu v zájmu běloruských státních orgánů a že by se ho zhoršená politická situace v zemi dotýkala více než ostatních obyvatel. Je přitom očividné, že žalobce k takovým kritikům patří.
16. Žalovaný se nedostatečně míře zabýval skutečností, že odmítnutí možného nástupu do běloruské armády je jeho politickým postojem, kvůli němuž může být žalobce perzekuován. Žalovaný se také v napadeném rozhodnutí nezabýval situací osob, které po návratu ze zahraničí odmítají nastoupit do výkonu vojenské služby. I z informací obsažených ve správním spisu všechno nasvědčuje tomu, že mučení a jiné nelidskému zacházení jsou ze strany policie a bezpečnostních sil běžně vystavováni zejména odpůrci Lukašenkova režimu. Podle informací samotného žalovaného (informace OAMP ze dne 25. 6. 2024), Bělorusko – Bezpečnostní a politická situace v zemi (str. 3), vyplývá, že na území Běloruska dochází k nelidskému zacházení nejenom vůči výrazným opozičníkům, ale i vůči běžným lidem.
17. Žalobce dále odkázal na poslední zprávu Rady pro lidská práva OSN ze dne 7. 2. 2025 k aktuální situaci s dodržáním lidských práv v Bělorusku. Z ní vyplývá, že od května 2020 se množství státních představitelů a institucí jednajících na základě pokynů prezidenta podílelo na závažném porušování lidských práv a souvisejících zločinů v rámci diskriminační politiky, jejímž cílem je systematicky pronásledovat a umlčet osoby, stejně jako rozbít jakoukoli občanskou nebo politickou organizaci, která zastává názory odlišné od vládních postojů nebo je vnímána jako kritická či opoziční. Političtí vězni ve vazbě jsou označováni jako zrádci, nepřátelé státu, zmagar, extremisté či nacisté.

Posouzení věci

18. Soud ve věci dne 26. 2. 2025 konal jednání. Zúčastnili se žalobce se svým zástupcem, Mgr. S. P., advokátem, a za stranu žalovanou jednala Mgr. Věta Majtánová, pověřená zaměstnankyně Ministerstva vnitra. Zástupce žalobce odkázal na podanou žalobu a stručně shrnul významné žalobní námitky. Pověřená zaměstnankyně žalovaného rovněž odkázala na vyjádření k žalobě a obsah napadeného rozhodnutí, které podle jejího názoru reaguje na všechny uplatněné námitky.
19. Žalobce navrhoval provést důkaz zprávou aktuální zprávou Rady pro lidská práva OSN (Human Rights Council) nazvanou Report of the Group of Independent Experts on the Situation of Human Rights in Belarus ze 7. 2. 2025, která podle jeho názoru reflektuje zhoršující se situaci v Bělorusku, zejména pokud jde o odstavce 79 až 81. Soud tento důkaz provedl a zjistil z něj, že v Bělorusku dochází k cílené diskriminaci a systematickému pronásledování osob, které jsou zapojeny do opoziční činnosti, aby byla jakákoli opozice režimem umlčena a zastrážena.
20. Naopak soud nevyhověl důkaznímu návrhu na provedení účastnického výsledku žalobce. Ten měl totiž podle žalobce sloužit k odstranění nesrovnalostí a umožnit žalobci více rozvést své obavy a popsat celou svou životní situaci, konkrétně pak obavy z pronásledování pro účast na demonstracích proti Lukašenkovi v Praze a v Plzni v roce 2020, a proto, že byl osloven, aby se zapojil do válečného konfliktu na Ukrajině, a to

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

prostřednictvím svých rodičů. Soud tento důkazní návrh vyhodnotil jako nadbytečný, protože žalobci se v něm fakticky jednalo o rozvinutí svých tvrzení, nikoli o prokazování sporných skutečností. Svá tvrzení však již vtělil do žaloby a dále je rozvinul v replice k vyjádření žalovaného ze dne 24. 2. 2025 a konečně i při jednání soudu. Soud byl rovněž obeznámen s žalobcovým tvrzením týkajícím se obav plynoucích z jeho účasti na demonstracích před více než čtyřmi lety, stejně jako je mu známo tvrzení týkající se oslovování žalobcových rodičů členy běloruské vojenské správy. Jinak řečeno, tento důkazní návrh neměl důkazní potenciál, neboť měl i podle samotného žalobce sloužit toliko k rozšíření již učiněných tvrzení, ale neměl sloužit k prokázání skutečně sporných skutečností. Narážel-li pak zástupce žalobce na to, že žalobce míní v pohovoru ke své žádosti o mezinárodní ochranu ve správním řízení vypovídat jinak či více, než jak vypovídal, je nutno odkázat na to, že příslušný protokol vlastnoručně podepsal včetně poučení s tím, že již ve věci nechce nic doplnit (pohovor se žalobcem byl tlumočen).

21. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu ke dni vyhlášení tohoto rozsudku (čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2013/32/EU, který má aplikační přednost před § 75 odst. 1 s. ř. s.). K této problematice srov. též usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84.
22. Z obsahu správního spisu soud zjistil následující skutečnosti. Žalobce správnímu orgánu v poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 6. 11. 2024 uvedl, že je občanem Běloruska a má i běloruskou národnost. Svou vlast opustil koncem srpna 2019 autobusem do ČR, neboť si vyřídil pracovní vízum a po měsíci pobytu v ČR získal zaměstnaneckou kartu. Od té doby se do Běloruska vrátil čtyřikrát za účelem návštěvy rodičů, přičemž tam strávil pokaždé zhruba týden a cestoval buď letecky nebo autobusem. Jednalo se o prosinec 2019, srpen 2020 (kdy se v Bělorusku konaly opoziční mítinky po mezinárodně neuznaných prezidentských volbách; žalobce se jich ovšem nezúčastnil), přelom prosince 2020 a ledna 2021 a konečně v polovině ledna 2022 u příležitosti narozenin své matky. O mezinárodní ochranu dosud nikde nežádal. V ČR mu byla dne 1. 11. 2023 zrušena zaměstnanecká karta v důsledku jeho odsouzení za trestný čin, když řídil v opilosti, za což byl odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody v délce 30 měsíců. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu žalobce uvedl, že svou základní vojenskou službu plnil v ruské armádě. V Bělorusku v současné době probíhají skryté odvody, jejichž prostřednictvím Bělorusko formuje vojenské jednotky za účelem jejich výcviku. Běloruští vojáci jsou zařazováni do ruských vojenských jednotek, které se nyní nacházejí na běloruském území. Takto namixované jednotky jsou následně vysílány do války na Ukrajině. Odmítne-li Bělorus nastoupit do armády, dopouští se trestného činu. Jeden žalobcův kamarád se tímto způsobem ocitl ve válce na Ukrajině. Jde o profesionálního vojáka běloruské armády, který nejdříve pouze vozil vojenský materiál po Bělorusku. Následně byl však vyslán do Ruska a poté na Ukrajinu. Lidé z vojenské správy a policie navíc skoro každý týden navštěvují jeho rodiče, kteří nadále bydlí v Bělorusku, a chtějí získat kontakt na žalobce. V ČR má přítelkyni, kterou by si chtěl vzít, ale nemůže si nyní v Bělorusku vyřídít potvrzení o tom, že není ženatý. Nechce bojovat proti ukrajinskému lidu.
23. V rámci pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany pak žalobce sdělil, že má středoškolské vzdělání v oboru stolař a truhlář. V Bělorusku nikdy nepracoval, pracoval jen na území Ruska, kam odešel po ukončení školy a pracoval jako bezpečnostní pracovník v obchodě. Od listopadu 2016 do května 2018 sloužil v ruské armádě, jednalo se o

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

absolvování základní vojenské služby, kterou občan Běloruska může vykonat i v Rusku. Nebyl tedy profesionálním vojákem. Má dvě vojenské knížky, běloruskou a ruskou, ale neví, kde jsou. Poté pracoval v Rusku ve skupině rychlého nasazení, která je vysílána např. na místa, kde je hlášena bomba. Je podřízena ruskému ministerstvu vnitra, doklady o působení v ní však nemá, rodiče je nenašli. Poté se vrátil do Běloruska a začal si vyřizovat české pracovní vízum. Po jeho získání pak odcestoval do ČR, kde pracoval v továrně v Plzni, chtěl si vydělat nějaké peníze. Žalobce dále uvedl, že předvolání na vojenskou správu v Bělorusku nedostal, ale lidé z vojenské správy a policie navštěvují jeho rodiče, u nichž má stále registrovaný pobyt, aby jej pozvali na vojenské soustředění, chodí tam od prosince 2022 pravidelně jednou týdně. Domnívá se, že tak činí proto, že Rusům docházejí vojáci, potřebují proto nové rekruty i z Běloruska. O tom, že jsou běloruští vojáci posíláni do Ruska, podle jeho názoru „ví celé Bělorusko“. Informaci o tom, že běloruští vojáci jsou v Bělorusku zařazováni do ruských vojenských jednotek a následně vysíláni na Ukrajinu, má od známých, osobně zná jen jednoho takového vojáka, jde o jeho kamaráda, ale ten je profesionálním vojákem. Oficiální předvolání jeho rodičům lidé z vojenské správy nepředali, protože se jedná o skrytou mobilizaci a úřady si nepřejí, aby vznikaly nějaké oficiální doklady.

24. O mezinárodní ochranu žalobce žádá až nyní, protože mu zrušili povolení k pobytu a musí se vrátit do své vlasti. On se však do Běloruska vrátit nemůže, protože ho hned pošlou na výcvik a následně do války. Je škoda, že mu byla zaměstnanecká karta zrušena, už za půl roku by měl nárok na trvalý pobyt. Následky svého činu si však uvědomuje, byl ochoten i podstoupit trest odnětí svobody, jen aby mu nebyl zrušen pobyt v ČR. To ale nevyšlo. O mezinárodní ochranu nepožádal ihned v prosinci 2022, kdy jej u rodičů začali hledat lidé z vojenské správy, protože tehdy měl pobytové oprávnění v ČR a věřil, že nakonec získá povolení k trvalému pobytu. V případě návratu do Běloruska se obává toho, že jistě bude poslán do války a když to odmítne, skončí ve vězení.
25. V souvislosti s vycestováním z Běloruska ani s opakovanými návraty tam žádné problémy neměl. V Bělorusku politicky nijak aktivní nebyl, v ČR se pouze zúčastnil dvou mítinků proti Lukašenkovi, jednoho v Plzni a druhého v Praze. Oba se konaly v roce 2020. Svou účast na nich ale není schopen jakkoli prokázat. Žádné problémy ve vlasti se státními orgány nebo bezpečnostními složkami nikdy neměl.
26. Na území ČR má přítelkyni, D. M., jde o ukrajinskou státní příslušnici. Bydlí spolu v Plzni. V průběhu řízení pak žalobce doložil, že s přítelkyní uzavřeli dne 10. 8. 2024 sňatek. Z těhotenského průkazu jmenované vystaveného MUDr. Z. S. pak plyne, že je těhotná s termínem porodu začátkem května 2025 a žalobce tvrdí, že je otcem dosud nenarozeného dítěte.
27. Kromě těchto skutečností, které správnímu orgánu sdělil žalobce, opatřil žalovaný k situaci panující v Bělorusku následující podklady. V dokumentu „Odvolání a vojenská služba“ zpracovaného Ministerstvem vnitra, OAMP dne 27. 11. 2023, se uvádí, že vojenská povinnost a následné zařazení do vojenské rezervy se vztahuje na všechny občany mužského pohlaví ve věku 18-27 let, přičemž k vyhlášení odvodů dochází prostřednictvím dekretů prezidenta republiky. V posledních letech došlo k postupnému zpřísnění pravidel pro odvod, resp. k přísnějšímu posuzování podmínek pro odklad či osvobození od vojenské služby. Za vyhýbání se povinné vojenské službě může být uložen peněžní trest nebo trest odnětí svobody v délce od 6 měsíců do 2 let či až pět let, v praxi jsou pak využívány obě možnosti. K datu publikace tohoto dokumentu se Bělorusko přímo

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

vojensky nezapojilo do konfliktu na Ukrajině. Vstupu Běloruska do války brání zejména silný odpor řadových vojáků i důstojníků. Bělorusko se ale na ruské invazi podílí nepřímo. OAMP se nepodařilo zajistit jakékoli informace o změnách, k nimž by v souvislosti s konfliktem na Ukrajině došlo na úrovni odvodů, povinné vojenské služby či mobilizace. Na jaře 2023 běloruská armáda zahájila cvičení bojové připravenosti, jehož náplní ale bylo prověření akceschopnosti armády. Jedinou prokazatelnou změnou v oblasti vojenství představuje referendum ze dne 27. 2. 2022, jehož prostřednictvím se Bělorusko mj. vzdalo svého neutrálního statutu.

28. V informaci o bezpečnostní a politické situaci v zemi, vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv zpracované Ministerstvem vnitra, OAMP dne 4. 7. 2023, se uvádí, že za vlády Lukašenka nebyly žádné volby a referenda spravedlivé ani nesplňovaly mezinárodní standardy. V prezidentských volbách v roce 2020 opět zvítězil Lukašenko, který měl údajně získat 80 % odevzdaných hlasů. Podle nezávislého souběžného sčítání byly skutečné výsledky řádově odlišné. Tento výsledek označila za nedůvěryhodný velká část demokraticky orientovaných států, mezinárodních institucí a mezivládních a nevládních organizací. Státní orgány postupují zpravidla beztrestně dle Lukašenkových pokynů. Příslušníci bezpečnostních složek agresivně, záměrně a systematicky páchají četná protiprávní jednání s cílem potlačit politický nesouhlas a potlačovat uplatňování lidských práv, přičemž žádné kroky směrem ke stíhání nebo potrestání představitelů vlády nebo bezpečnostních složek, kteří se dopouštěli porušování lidských práv, se nepodnikají, což se stalo běžným úředním postupem. Přestože zákon zakazuje užití mučení a jiného nelidského zacházení, policie a bezpečnostní síly je pravidelně a zcela nahodile užívají proti zadrženým, pokojným demonstrantům, členům nezávislých médií i běžným občanům. Tyto praktiky nesou známky systémového charakteru a slouží ke zastrašení opozice, v menší míře pak k zajištění informací a vynucení přiznání. Dle zpráv policie při zadržení a zatýkání osoby pravidelně bila a mučila. V zemi dochází ke svévolným zatýkáním, zadržováním a odsouzením za politicky motivovaných důvodů pod záminkou boje proti extremismu, terorismu a zločinům z nenávisti a ochrany národní bezpečnosti. Běloruská legislativa umožňuje udělení trestu smrti zejména za vraždu s přitěžujícími okolnostmi, terorismus, vlastizradu, válečné zločiny a zločiny proti lidskosti. Je také možné trest smrti udělit i za pokus o terorismus. K aktivním vojenským konfliktům informace uvádějí, že země nebyla oficiálně ve válce s jiným státem, přetrvává napětí s Ukrajinou, neboť Bělorusko je nejbližším spojencem Ruska ve válce proti Ukrajině. Běloruská armáda se sice do bojů nezapojila, ale Lukašenko poskytl Rusku k útoku proti Ukrajině své území a v počáteční fázi invaze odtud ruská vojska vedla pozemní ofenzivu na Kyjev.
29. Ze sdělení Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 11. 7. 2023, č. j. 116634-6/2023-MZV/LPTP, týkající se možnosti návrhu neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu do vlasti, vyplývá, že lze z celkové situace vyvodit, že cílem zájmu jsou opoziční představitelé a osoby, které se aktivně zapojily do povolebních protestů. V běloruském právním řádu není přímo formulováno zákonné ustanovení, které by přímo postihovalo žádost o mezinárodní ochranu. Osoby jsou postihovány zejména za účast na nepovolených protestech a projevech názorů nepohodlných režimu, případně v jiných vykonstruovaných kauzách. Zastupitelský úřad také nedisponoval informací, že by samotná žádost o mezinárodní ochranu byla postihována, nicméně podle informací sdílených mezi běloruskými občany existují občané, kteří se po opuštění Běloruska vrátili

zpět do země předvolávání KGB. Tímto způsobem ale nelze doložit spojitost se žádostí o mezinárodní ochranu ani míru případného postihu.

30. Z dokumentu „Bezpečnostní a politická situace v zemi“ zpracovaného Ministerstvem vnitra, OAMP dne 25. 6. 2024, se podává, že státní orgány na všech úrovních postupují zpravidla beztrestně dle Lukašenkových pokynů. Příslušníci bezpečnostních složek agresivně, záměrně a systematicky páchají četná protiprávní jednání s cílem potlačit politický nesouhlas a potlačovat uplatňování lidských práv, přičemž žádné kroky směrem ke stíhání nebo potrestání členů bezpečnostních složek se nepodnikají. K možnosti vycestování a návratu do vlasti informace uvádí, že je v obecné rovině občanům zaručena svoboda vnitřního pohybu, vycestování do zahraničí, emigraci a repatriaci. Vláda ale místy omezovala právo občanů na cestování do zahraničí zejména v případě bývalých politických vězňů. Ministerstvo vnitra je také povinno sledovat pohyb občanů pracujících v zahraničí a pracovní agentury musí hlásit osoby, které se nevrátí ze zahraničí podle nahlášeného harmonogramu.
31. Konečně žalovaný využil také informaci zpracovanou Ministerstvem vnitra, OAMP ze dne 23. 4. 2024 týkající se situace účastníků protestů z roku 2020, kontroly na bělorusko-ruských hranicích, situace běloruských občanů po dlouhodobém pobytu v zahraničí, monitoringu sociálních sítí a kontroly telefonů, vojenské služby a pluku Kalinovského a dobrovolnických sborů na Ukrajině, z níž vyplývá, že krátce po protestech proti výsledku prezidentských voleb v roce 2020 byla zahájena kampaň k formálnímu stíhání osob, které se v Bělorusku účastnily demonstrací nebo je podporovaly. Běloruský režim vyhledává tyto osoby a využívá různých praktik a technologií typu porovnávání obličejů s video záznamy z demonstrací k jejich dopadení. Běloruské úřady vytvořily pro účely stíhání účastníků demonstrací speciální databázi obsahující informace o zadržených demonstrantech i lidech identifikovaných pomocí metod zmíněných výše. Běloruský režim používá vágně definovaných pojmů terorismu a extremismu v legislativě k nevybíravým zákrokům proti opozici a kritikům režimu. Kritici a příslušníci opozice jsou zadržováni a v mnohých případech rovněž mučeni za účelem vynucení doznání. Mnoho zdrojů uvádí, že protesty v roce 2020 a související aktivity kritické vůči režimu jsou stále základem pro správní i trestně právní opatření ze strany úřadů. K možnému znevýhodňování občanů, kteří se vrací do Běloruska po dlouhodobém pobytu v zahraničí informace uvádí, že tyto osoby jsou na hranicích podrobovány namátkovým kontrolám osobních zavazadel a elektronických zařízení, pokud však osoba nefiguruje v některé databázi obsahující informace o kritikách režimu nebo proti ní nebylo zahájeno trestní řízení, postih jí nehrozí.
32. V napadeném rozhodnutí pak žalovaný vyšel z toho, že tvrzeným důvodem žalobcovy žádosti o mezinárodní ochranu je obava z povolání do armády a nasazení v bojích na Ukrajině v případě jeho návratu do vlasti. Na podkladě zjištěných skutečností pak uzavřel, že žalobce v Bělorusku nebyl pronásledován za uplatňování politických práv nebo svobod podle § 12 písm. a) ZoA. Stejně tak nedospěl žalovaný k závěru, že by žalobce mohl ve své vlasti pociťovat odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů či že by mu takové pronásledování hrozilo v případě jeho návratu do Běloruska ve smyslu § 12 písm. b) ZoA. K žalobcovým obavám z povolání do armády uvedl žalovaný, že branná povinnost a vojenská služba obecně patří k základním státoobčanským povinnostem, která je i mezinárodněprávně uznávána. Pokud jde konkrétně o obavu

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

z vyslání do války na Ukrajině, poukázal žalovaný na to, že Bělorusko se dosud do této války nezapojilo a ani t. č. nic nesvědčí o tom, že by se na tomto stavu mělo cokoli změnit. Běloruské orgány provádějí plošně revizi připravenosti vojenských záloh a stavu armády. Dostaly totiž zadání ohledně akceschopnosti armády, které nyní striktně plní. Skutečnost, že se do registrovaného místa pobytu žalobce dostávají zástupci vojenské správy, aby jej pozvali na vojenské soustředění, koresponduje s uvedenými fakty o revizi připravenosti běloruské armády. Tento stav se netýká jen žalobce, ale všech dotčených osob v Bělorusku. Informace o tom, že jsou běloruští vojáci veleni na Ukrajinu, má žalobce jen od známých, jde o informaci z doslechu. Jeho kamarád, který údajně byl na Ukrajině nasazen, navíc je profesionálním vojákem, což není žalobcův případ. Nic tedy podle žalovaného nesvědčí o tom, že by žalobce byl v případě svého návratu do vlasti zařazen do vojenské jednotky a vyslán bojovat na Ukrajinu. Jelikož mu navíc nebylo doručeno žádné předvolání na vojenskou správu, nehrozí mu ani trest za vyhýbání se vojenské službě. Samotná povinnost občana Běloruska zúčastnit se jakéhokoli dalšího vojenského výcviku, pokud je tato povinnost evidentně zaměřena na veškeré bojeschopné osoby bez ohledu na jejich rasu, národnost, náboženství atd., nemůže být chápána jako pronásledování jednotlivců ze strany běloruských státních orgánů.

33. Jde-li o žalobcovu účast na dvou demonstracích proti prezidentu Lukašenkovi v roce 2020 v Praze a v Plzni, konstatoval žalovaný, že sám žalobce svou obavu z návratu do vlasti s ní nijak nespojuje. V Bělorusku nebyl nijak politicky aktivní. Navíc po své účasti na těchto demonstracích opakovaně Bělorusko navštívil a nečelil žádným potížím. Nic proto nesvědčí, že by žalobci hrozilo pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) ZoA.
34. Současně u žalobce nepřipadalo v úvahu udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 ZoA, neboť žádnému jeho rodinnému příslušníkovi nebyl v ČR udělen azyl. Nebyly shledány ani podmínky pro udělení národního humanitárního azylu dle § 14 ZoA. Žalobce je dospělý, plně svéprávný a práceschopný. I když dne 10. 8. 2024 uzavřel sňatek se svojí partnerkou ukrajinské st. příslušnosti s povolením k trvalému pobytu a čekají spolu potomka, nelze humanitární azyl považovat za krajní nástroj zajišťující pobytové oprávnění žalobce, i kdyby mělo dojít k rozdělení rodiny. Konečně žalovaný neshledal ani důvod pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a a § 14b ZoA. Nebyly shledány skutečnosti, které by odůvodnily obavu z vážné újmy podle § 14a odst. 2 ZoA v případě žalobcova návratu do Běloruska a nejsou dány podmínky pro doplňkovou ochranu za účelem sloučení rodiny dle § 14b ZoA.
35. Vázán uplatněnými žalobními body (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). zaměřil soud svou pozornost při přezkumu napadeného rozhodnutí nejprve na problém jeho přezkoumatelnosti a následně na správnost věcného a právního posouzení. Tento postup odpovídá jak ustálené judikatuře NSS (podle ní platí, že teprve dospěje-li soud k závěru o přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, může se zabývat dalšími námitkami, k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 8. 3. 2005, č. j. 3 As 6/2004-105, č. 617/2005 Sb. NSS, tak ostatně i logice věci, neboť by nemohl věcně přezkoumat takové rozhodnutí, které by vskutku bylo zatíženo nepřezkoumatelností.
36. Nepřezkoumatelnost je závažnou vadou správního rozhodnutí, která, jak už vyplývá z jejího označení, brání tomu, aby takové rozhodnutí mohlo být po věcné stránce přezkoumáno soudem. Tato vada se vyskytuje ve dvou obecných formách, jež vyplývají z § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a sice nepřezkoumatelnosti pro nesrozumitelnost a nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů. Nepřezkoumatelnost není projevem

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

nenaplněné subjektivní představy stěžovatele o tom, jak podrobně by mu mělo být napadené rozhodnutí odůvodněno, ale objektivní překážkou, která soudu znemožňuje napadené rozhodnutí přezkoumat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24, či ze dne 27. 9. 2017, č. j. 4 As 146/2017-35). Zrušení rozhodnutí pro jeho nepřezkoumatelnost je vyhrazeno pouze těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost nelze dané rozhodnutí meritorně přezkoumat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, nebo ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64).

37. Soud v žalobě žádnou konkrétní argumentaci ve vztahu k uplatněné námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí nenalezl. Žalobce pouze uvedl, že nepřezkoumatelnost v napadeném rozhodnutí shledává „*ve vztahu napadeného rozhodnutí k ustanovením § 12, 13, 14, 14a zákona o azylu*“. Jak plyne z dlouhodobě ustálené judikatury NSS, není věcí soudu, aby za žalobce jakkoli domýšlel jeho žalobní argumentaci. Míra precizace žalobních bodů pak předurčuje rovněž hloubku soudního přezkumu, kterého se žalobci na jeho základě může dostat. NSS konkrétně uvedl: „*míra precizace žalobních bodů do značné míry určuje i to, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Čím je žalobní bod, byť i vyhovující, obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit a posuzovat jej. Není naprosto na místě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci žalobcova advokáta* (viz rozsudek rozšířeného senátu tohoto soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78).
38. Z toho důvodu se soud na základě obecně uplatněné námitky nepřezkoumatelnosti rovněž v obecnosti konstatuje, že neshledal, že by napadené rozhodnutí trpělo vadou nepřezkoumatelnosti, a to v žádné její formě. Z napadeného rozhodnutí je zcela zřejmé, jakým způsobem žalovaný o žalobcově žádosti o mezinárodní ochranu rozhodl. Stejně tak je z něj patrné, z jakých skutečností při tom vycházel a jakými úvahami byl přitom veden. Napadené rozhodnutí je logicky koherentní a rovněž je i přehledné, neboť postupně vypořádává všechny v úvahu připadající možnosti udělení mezinárodní ochrany žalobci, přičemž na podkladě specifikovaných a ve správním spise obsažených podkladů přezkoumatelně odůvodňuje závěry, k nimž žalovaný dospěl, tj. že žalobci nelze mezinárodní ochranu udělit.
39. Tento žalobní bod proto soud vyhodnotil jako nedůvodný.
40. Pokud pak jde o druhý žalobní bod, v němž žalobce namítá nesprávné zjištění skutkového stavu věci a z něj vyplývající nesprávné posouzení věci, předeseílá soud, že specifickými rysy dokazování a otázkou důkazního břemene ve věcech mezinárodní ochrany se již opakovaně zabýval v řadě svých rozhodnutí NSS. Podle této judikatury je řízení o mezinárodní ochraně specifické tím, že je v něm často nutné rozhodovat za situace důkazní nouze (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2008, č. j. 2 Azs 100/2007-64, ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007-63, a ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003-89), že jde o prospektivní rozhodování (tj. posuzuje se odůvodněnost strachu z pronásledování či skutečné nebezpečí vážné újmy v budoucnu) a že nesprávné rozhodnutí má pro žadatele obzvláště závažné důsledky.
41. Těmto specifikům řízení o mezinárodní ochraně odpovídá i standard a rozložení důkazního břemene, jež jsou vychýleny ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2015, č. j. 5 Azs 100/2014-63, a

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

ze dne 3. 6. 2016, č. j. 5 Azs 50/2015-46). Břemeno tvrzení stíhá žadatele o mezinárodní ochranu (srov. též § 49a odst. 1 zákona o azylu). Pokud však jde o břemeno důkazní, to je již v souladu s čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (přepřelované znění) (dále jen „kvalifikační směrnice“), rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a správní orgán (tj. žalovaného). Prokazovat svá tvrzení je povinen primárně žadatel, nicméně pouze v rozsahu předložení důkazů, které s ohledem na svou situaci předložit může (srov. čl. 4 odst. 2 a 5 kvalifikační směrnice), a současně je správní orgán povinen zajistit si sám k posouzení dané žádosti potřebné důkazy, které lze na základě výpovědi stěžovatele obstarat (podrobně viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, 5 Azs 66/2008-70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS), a to jsou zejména relevantní, resp. adresné a zároveň důvěryhodné, objektivní a aktuální informace o zemi původu. Přitom požadavky na tyto informace už nevycházejí jen z judikatury Nejvyššího správního soudu založené na čl. 4 kvalifikační směrnice a čl. 10 směrnice 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (procedurální směrnice) (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008- 81, publ. pod č. 1825/2009 Sb. NSS), ale stanoví je i § 23c písm. c) zákona o azylu, který mezi podklady rozhodnutí ve věcech mezinárodní ochrany řadí „*přesné a aktuální informace z různých zdrojů*“ o zemi původu.

42. Optikou těchto východisek je nutno hodnotit uplatněný žalobní bod i v této věci. Žalovanému je proto třeba především přitakat v tom, že žalobce coby důvod své žádosti o mezinárodní ochranu uvedl pouze svou obavu ze skryté mobilizace údajně probíhající v Bělorusku a s ní související zařazování běloruských vojáků do ruských vojenských jednotek, které jsou nyní dislokovány v Bělorusku s tím, že následně jsou tyto jednotky vysílány do bojů na Ukrajině. Tato skutečnost plyne jak z poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 6. 11. 2024, tak i z pohovoru o k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalobce konkrétně uvedl, že nechce bojovat proti ukrajinskému lidu.
43. V žalobě se však tato svá tvrzení pokouší významově posunout, když uvádí, že správní orgány přehlédly, že jeho obava z povolání do armády (a případných trestněprávních následků v případě odmítnutí nastoupení do vojska) plyne též z podmínek, které v běloruské armádě a běloruských věznicích panují. Soud však z obsahu správního spisu ověřil, že žalobce v průběhu správního řízení netvrdil nic, z čeho by bylo možno takovouto obavu na jeho straně dovodit. Naopak, žalobce opakovaně akcentoval obavu plynoucí z toho, že Rusku údajně docházejí vojáci, pročť potřebují, aby do jejich armády nastoupili i běloruští vojáci, přičemž celé Bělorusko má vědět, že k tomu již dochází a sám žalobce má tuto informaci z doslechu od známých a od jednoho svého kamaráda, který v ruské armádě již sloužil, ale jednalo se o profesionálního vojáka (ne rezervistu jako je žalobce). Jinak řečeno, žalobce ani nenaznačil, že by měl jakékoli obavy z podmínek panujících v běloruské armádě ani z podmínek, které jsou v běloruských věznicích pro případ, že by se rozhodl do běloruské armády nenastoupit. Tím méně pak žalovanému sděloval, že se miní vyhýbat vojenské službě coby politickému gestu, jak nově tvrdil v replice k vyjádření žalovaného ze dne 24. 2. 2025. Jak přitom plyne ze shora rekapitulované judikatury NSS, je to žalobce, který coby žadatel nese břemeno tvrzení ohledně skutečností, o něž se opírá jeho žádost o mezinárodní ochranu. Žalobce proto

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

nemůže důvodně vytýkat žalovanému, že se nezabýval něčím, co sám nejenže netvrdil, ale co ani nebylo možno z jeho tvrzení jakkoli dovodit. Jak přitom uvedl NSS v rozsudku ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, bodě 26: „*Neuvedl-li stěžovatel v řízení před správním orgánem posuzujícím jeho žádost všechny relevantní skutečnosti, neumožnil mu je kvalifikovaně posoudit a učinit součástí rozhodnutí, musí nést riziko v podobě zamítavého rozhodnutí. Povinnost určenou čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU nelze chápat jako podporu bezdůvodného roztržštění vyličení skutkového příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v různých fázích řízení, včetně přezkumného soudního řízení. Jedná se o opatření, které má zamezit nesprávnému posouzení situace žadatelů ve světle aktuálních poměrů a závažných změn situace v zemi jejich původu či jejich osobních poměrů.*“ Jinými slovy, „*k prolomení § 75 odst. 1 s. ř. s. prostřednictvím čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice může obecně dojít, avšak musí k tomu být relevantní důvod.*“ K tomu viz také rozsudek NSS ze dne 20. 12. 2023, č. j. 4 Azs 313/2023-29. V nyní projednávané věci však soud neshledal naplnění těchto předpokladů, naopak, obsahový posud žalobcovy argumentace lze chápat jako veskrze účelovou reakci na zamítavé rozhodnutí žalovaného a snahu dosáhnout zrušení napadeného rozhodnutí a znovuotevření správního řízení, v němž by žalobce mohl opět uplatňovat nová tvrzení. Tímto způsobem by však-bráno *ad absurdum*-mohl pokračovat donekonečna, resp. až do okamžiku, kdy se některé jeho tvrzení „procesně uchyť“. Takový postup je však v rozporu s úpravou řízení o udělení mezinárodní ochrany i jejím smyslem.

44. Dále je třeba uvést, že žalovaný v průběhu správního řízení opatřil dostatečně přesné a aktuální informace o zemi původu žalobce, z nichž plyne, že žalobci aktuálně nehrozí jakákoli trestní sankce z důvodu nenastoupení do běloruské armády, neboť mu dosud ani nebylo doručeno předvolání na vojenskou správu. Současně z podkladů opatřených žalovaným plyne, že časté návštěvy zástupců vojenské správy u žalobcových rodičů jsou s vysokou mírou pravděpodobnosti spojeny s prověrkami bojové připravenosti běloruské armády, které jsou v zemi v poslední době realizovány. Ty přitom stíhají veškeré bojeschopné obyvatelstvo země a nelze je považovat za účelově zaměřené vůči žalobci (na základě jeho rasy, pohlaví, náboženství, národnosti či příslušnosti k určité skupině obyvatel). Jde tedy fakticky o součást plnění branné povinnosti, tedy jedné ze státoobčanských povinností. Plnění takové povinnosti nelze obecně (bez dalšího) považovat za azylově relevantní důvod, a to ani za situace, kdy by bylo spojeno s určitou měrou nepohodlí. Ne každá nepříjemnost způsobená jedinci ve státě jeho původu totiž může odůvodnit hledání ochrany před ní v jiné zemi (k tomu srov. např. rozsudek NSS ze dne 10. 3. 2006, č. j. 4 Azs 149/2005-58).
45. Konečně přitom nelze přehlédnout, že ačkoliv žalobce tvrdí, že nelidské podmínky v běloruských věznicích a armádě jsou známy z celé řady dokumentů, sám tyto dokumenty, jichž je podle něj celá řada, nijak nespecifikuje a ani tyto podmínky dostatečně nepopisuje, natož aby plausibilně tvrdil, z jakého konkrétního důvodu se domnívá, že existuje azylově relevantní riziko, že jim bude čelit v případě svého návratu do vlasti.
46. Pokud žalobce tvrdí, že žalovaný nezjistil skutkový stav věci řádně ve smyslu jím citované judikatury NSS, když dospěl k závěru, že případné povolání do armády pro něj nepředstavuje hrozbu vážné újmy, pak pomyslně zaměňuje příčinu za následek (jakoby jediný přípustný závěr nutně musel být opačný, takže pokud správní orgán dospěl k jinému, nutně postupoval nesprávně). Žalobce ale opomněl konkrétní polemikou se závěry žalovaného a zejména s důvody, o něž se tyto závěry opírají a jež jsou v napadeném rozhodnutí srozumitelně vyloženy včetně odkazů na příslušné zdroje, vysvětlit, jaké

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

konkrétní informace žalovaný opomněl zjistit. Dovolávat se v této souvislosti závěrů NSS týkajících se faktického stavu mobilizace v Rusku, tj. v zemi, která vede agresivní válku a jež již opakovaně přikročila k částečné mobilizaci (a existují věrohodné informace, že získává vojáky i mimo tento oficiální postup), není přiléhavé, protože situace Běloruska je jiná. Jak žalovaný přesvědčivě zdůvodnil, u Běloruska neexistují žádné indicie o tom, že by se již do ruské agresivní války proti Ukrajině aktivně zapojilo či že by to mělo v blízké budoucnosti v úmyslu učinit. Nejsou také žádné zprávy o jakékoli oficiální či neoficiální mobilizaci běloruského obyvatelstva. Jediné zprávy, které se podařilo žalovanému získat, hovoří o tom, že dochází k prověrkám bojové připravenosti běloruských vojenských sil. Tyto prověrky však stíhají veškeré bojeschopné obyvatelstvo země a nejsou vedeny s cílem aktivní účasti ve válce na Ukrajině.

47. Jako nedůvodnou vyhodnotil soud i námitku žalobce týkající se jeho účasti na dvou demonstracích proti Lukašenkovi v roce 2020 v Praze a v Plzni. Jak správně sám žalobce podotýká, ani on sám pro sebe nespatořoval žádné nebezpečí z této účasti plynoucí. Kromě toho není pravda, že by se žalovaný touto skutečností řádně nezabýval. Jak plyne z odůvodnění napadeného rozhodnutí (str. 6), žalovaný především poukázal na to, že i po této účasti žalobce dvakrát navštívil Bělorusko, kde vždy pobýval kolem jednoho týdne, a nečelil žádným potížím ze strany běloruských orgánů ani při svém pobytu ani při překročení hranice. Sám žalobce také uvedl, že na území Běloruska se žádných demonstrací nezúčastnil a žádnou politickou aktivitu nevyvíjel. Není součástí žádného opozičního uskupení a jak rovněž sám uvedl, nemá ani žádné politické přesvědčení. Jak přitom plyne ze žalovaným opatřených podkladů (v tomto případě ze sdělení Ministerstva zahraničních věcí ze dne 11. 7. 2023), lze podle názoru Zastupitelského úřadu ČR v Minsku dovodit, že cílem zájmu běloruských orgánů jsou opoziční představitelé a osoby, které se aktivně zapojily do povolebních protestů v Bělorusku. Samotný fakt účasti na dvou demonstracích proti neregulérním volbám prezidenta Lukašenka v České republice před více než 4 lety, tedy nemůže bez dalšího založit azylově relevantní obavu z pronásledování, nehledě na to, že svou účast na nich žalobce ničím neprokázal ani neosvědčil.
48. Nic na tomto závěru nemohou zvrátit žalobcovy poukazy na další snahy o potlačení politické opozice v Bělorusku (včetně citace zprávy Vysokého komisaře OSN pro lidská práva „Situace v oblasti lidských práv v Bělorusku v období před prezidentskými volbami v roce 2020 a po nich“). Není totiž sporu o tom, že Bělorusko je autoritářským státem, v němž je politická opozice potlačována, a to i prostředky, které by v konkrétním případě azylově relevantní důvod představovat mohly. Žalobce však není členem běloruské opozice, v Bělorusku se nikdy žádných demonstrací neúčastnil, politicky aktivní nebyl, nijak se nezapojil do činnosti exilové běloruské opozice, pouze tvrdí, že se zúčastnil dvou demonstrací na území ČR před více než 4 lety, proč by snad mohl hypoteticky čelit pronásledování běloruskými orgány, přestože od doby konání těchto demonstrací již Bělorusko dvakrát navštívil a s žádnými problémy se nesetkal. Soud v tomto ohledu plně souhlasí se žalovaným, že není pravděpodobné, že by žalobce v případě svého návratu do vlasti čelil z toho důvodu pronásledování. Na tomto místě je možno také odkázat na judikaturu NSS, podle níž ani v případě Běloruska i po zfalšovaných prezidentských volbách v roce 2020 a i po napadení Ukrajiny Ruskem nelze udělit mezinárodní ochranu jeho občanům tzv. bez dalšího (viz usnesení NSS ze dne 12. 12. 2023, č. j. 10 Azs 238/2023-30, bod 7, nebo ze dne 22. 2. 2024, č. j. 2 Azs 350/2023-27, bod 13). I žadatel, jehož domovským státem je Bělorusko, musí podrobně vypovědět svůj azylový příběh a tvrdit, že mu v Bělorusku *pravděpodobně* (nikoli tedy jen hypoteticky) hrozí nebezpečí

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

pronásledování z důvodů podle § 12 zákona o azylu; případně že mu hrozí reálné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 téhož zákona (srov. usnesení NSS ze dne 23. 3. 2023, č. j. 3 Azs 298/2022-41, bod 6). To se však v projednávané věci nestalo.

49. Podklady, které žalovaný v průběhu řízení opatřil, také nesvědčí o tom, že by běloruské orgány v poslední době jakkoli „přitvrdily“ vůči těm, kdo se do Běloruska vracejí po dlouhodobém pobytu v zahraničí. Jak o tom vypovídá informace Ministerstva vnitra, OAMP z 23. 4. 2024, dochází na hranicích k namátkovým kontrolám osobních zavazadel i elektronických zařízení, ale pokud daná osoba nefiguruje v některé databázi obsahující informace o kritických režimu, nebo proti ní nebylo zahájeno trestní řízení, nehrozí jí žádný postih. Ani sám žalobce neuvedl žádné informace, z nichž by bylo možno dovodit, že by mohl být registrován v nějaké databázi kritiků režimu, neboť se fakticky jako kritik režimu dosud aktivně v zásadě neprojevoval. Jen proto, že dlouhodobě pobýval v ČR, mu tedy pravděpodobně žádné nebezpečí pronásledování nehrozí.
50. Není pak pravda, že by žalovaný nepřihlédl k tomu, že ještě před podáním žádosti o mezinárodní ochranu žalobce dlouhodobě pobýval v ČR. Naopak, žalovaný k této skutečnosti přihlédl, když právě o ni opřel svůj dojem, že žalobcova žádost působí účelově. Žalobce totiž na území ČR nepřicestoval z žádného azylově relevantního důvodu, ale ve snaze vydělat si peníze. Nic na tomto jeho postoji nezměnilo ani zahájení ruské agrese proti Ukrajině, a to i z území Běloruska. O azyl žalobce nepožádal ani v prosinci 2022, kdy se začali u jeho rodičů objevovat zástupci vojenské správy a ptali se po něm. Přes všechny tyto skutečnosti žalobce vyčkával s podáním své žádosti až do 1. 11. 2023, tedy až do doby, kdy přišel o své pobytové oprávnění na území ČR (zaměstnaneckou kartu), a to v důsledku pravomocného odsouzení za spáchání trestného činu v ČR. Jak přitom plyne z ustálené judikatury NSS, udělení azylu je zcela specifickým institutem, který má své jasné účelové určení a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR tak, jak jsou tyto upraveny v zákoně o pobytu cizinců (srov. rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 37/2003-47). Není však prostředkem „poslední instance“ pro legalizaci pobytu na území, když jsou možnosti daného cizince plynoucí ze zákona o pobytu cizinců vyčerpány (srov. rozsudek NSS ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94). Soud se se žalovaným shoduje i v tom, že hlavní motivace k podání žádosti o mezinárodní ochranu v žalobcově případě spočívala zřejmě právě ve snaze legalizovat svůj pobyt v ČR, kde žalobce v průběhu řízení stihl založit rodinu. Nad rámec uvedeného konstatování již soud jen dodává, že ani samotné vycestování do země původu, které není spojeno se zákazem vstupu do ČR, není možno považovat za případ hodný zvláštního zřetele pro udělení mezinárodní ochrany (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55). Lze doplnit, že rozšířený senát NSS v relativně nedávném usnesení ze dne 15. 2. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-48, uzavřel, že doplňkovou ochranu lze udělit toliko v případě, že by žadateli v případě jeho vycestování hrozila vážná újma ve státě jeho původu, nikoli tedy újma týkající se žalobcova soukromého a rodinného života v České republice, vzniklá jen v důsledku jeho vycestování z ČR.
51. Na těchto závěrech pak nemohlo nic změnit ani stanovisko žalobce, které vtělil do svého podání ze dne 24. 2. 2025. V něm opět poněkud modifikuje svá tvrzení, když uvádí, že žalovaný se dostatečně nezabýval možností, že žalobcovo případné odmítnutí nástupu do běloruské armády je jeho politickým postojem, kvůli němuž může být perzekuován, resp. že se nezabýval situací osob, které po návratu do vlasti odmítají nastoupit do výkonu vojenské služby. Původně totiž v žalobě tvrdil, že se obává, že bude zařazen do jakési

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

jednotky namixované z Rusů a Bělorusů a s ní následně „vylákán“ na území Ukrajiny. Nyní žalobce jako by naznačoval, že se obává nástupu do armády vůbec, ba že dokonce hodlá nástup do armády odmítnout a že by se měl žalovaný zabývat tím, zda to není jeho politický postoj. Především však sám žalobce nikdy neuváděl, že by měl záměr projevovat jakákoli politická stanoviska tím, že by odmítl nastoupit do armády, ani že by vůbec mínil do armády nenastoupit. Žalovaný přitom konstatoval, že plnění branné povinnosti je obvyklou státoobčanskou povinností, přičemž se řádně vypořádal s žalobcem tehdy tvrzenou obavou, že bude zapojen do ruské agresivní války proti Ukrajině, neboť nejsou žádné zprávy o aktivním zapojení běloruské armády do války vedené Ruskem na Ukrajině. Žalobce tedy sice může být teoreticky přizván k prověrkám bojové připravenosti armády, které v Bělorusku probíhají a do nichž jsou někdy bráni i rezervisté (Bělorusko, Informace OAMP z 27. 11. 2023), ale to nelze chápat jako azylově relevantní pronásledování, neboť se jedná o aktivity, kterým podléhají všichni občané Běloruska bez rozdílu. Ze zpráv získaných žalovaným (v této souvislosti zejm. Bělorusko, Informace OAMP z 23. 4. 2024) pak plyne, že žalobci nehrozí povolání na základní vojenskou službu, bez ohledu na to, že ji již absolvoval v Rusku, neboť do ní jsou povolávány osoby do 27 let věku, což žalobce již přesahuje (nar. 1997). Občané od 27 do 65 let mohou být povoláni pouze v případě mobilizace, přičemž nic nesvědčí o tom, že by běloruská armáda měla být mobilizována.

52. Soud tedy uzavírá, že neshledal důvodným ani druhý uplatněný žalobní bod nedostatečného zjištění skutkového stavu a jeho nesprávného právního posouzení.

Závěr a náklady řízení

53. Jelikož soud neshledal žalobu důvodnou, výrokem I. ji v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
54. Výrokem II. tohoto rozsudku pak soud rozhodl o náhradě nákladů řízení. Při rozhodování o nákladech řízení se soud vyšel z § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož: „*Nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Měl-li úspěch jen částečný, přizná mu soud právo na náhradu poměrné části nákladů.*“ Účastníkem, který měl ve věci plný procesní úspěch, je žalovaný, neboť byla žaloba zamítnuta. Žalovaný je nicméně správním orgánem, který podle příslušné judikatury NSS nemá právo na náhradu těch nákladů, které nepřevyšují náklady spojené s výkonem jeho běžné úřední činnosti. Soud nezjistil, že by nějaké takové náklady žalovaný v souvislosti s probíhajícím řízením vynaložil. Proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost do dvou týdnů po jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a s. ř. s.).

Plzeň 26. února 2025

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

JUDr. Ondřej Szalonnás v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.